

СЕСВИТ

К. 6176

М. 2

РУКОВОДСТВА:

ВАРИАЦИОННАЯ СТАТИСТИКА

Проф. Ю. Поморский. Практич. элементарн. руководство для агрономов, врачей, психотехников и пр. 304 стр. с 111 табл. и 9 черт. 4 вклад. табл., новое дополн. изд.—3 р., в пер. 3 р. 50 к.

Поморский и Шеповальников. Стандарты школьников. Возрастно-половые особенности и разработка стандартов. 136 стр., 42 табл. и 21 чертеж. 1 р. 25 к.—Шульговская. Испытание способностей для всех возрастов. Практич. руководство с приложением лабиринтов. 10 к.—Гизе. Психотехника. 100 упражнений с объяснениями и рисунк. 192 стр. 2 р.—Гизе. Психологический анализ и психотехника. 50 к.

КУРС АЛГЕБРЫ с 300 задач

Я. Безинович. Все типовые задачи с подробными решениями. Теорет. курс соединен с практикой. Нов. изд. 120 чертеж. 56 стр. 3 р. 20 к.

ТРАКТОРЫ

в общем применении. Конструкт. описание частей. Инж. Бехтерев. 48 стр. с 31 рис., 4 раскл. чертеж. 1 р.

НИЗШАЯ ГЕОДЕЗИЯ

Н. Артамонов. 247 фиг., 436 стр., 2 руб.

Жемеров. Спутник землемера. 1 р. Иверов. Пособие для практич. занятий по геодезии. 40 к.—Михеев и Свендинский. Учебник топографии. 1 р.—Ельчанинов. Обыкновенные дороги. 1 р. 5 коп.—Батюшков и Ветчинкин. Твердые грунтовые дороги. 1 р.—Дашкевич. Земляные работы. 31 коп.—Курдюмов. Земляные работы. 75 к.—Таблицы для вычисления объемов земляных работ. 1 р.

Дашкевич. Строительные материалы. 70 к.—Варнин. Как изготовить кирпич и черепицу. 20 к.—Акимич. Как делать черепицу. 20 коп.—Белавенец. Производство черепиц. 3 р.—Федоров. Портланд-цемент. 30 к.—Дашкевич. Каменные работы. 50 к.—Твердов. Плотничное дело. 60 к.—Дашкевич. Плотничные и столярные работы. 1 р. 30 коп.

ПОСТРОЙКА крестьянского дома

И. Биль. 40 стр., со сметой и раскладн. планом. 75 к.

Гортиков и Горловский. Постройка домов. 60 к.—Пожиданов. Устройство хутора. 30 коп.—Тишинский. Сырость и холод в домах, их устранение. 1 р.—Дашкевич. Отопление и вентиляция. 80 коп.—Его же. Санитарная техника, водоснабжение, водопровод. 70 к.—Нагорский. Санитарное зодчество. 2 р.—Березовский. Устранение домов. отбросов. 3 руб. 50 к.—Папенгут. Отхожие места, выгребные ямы, клозеты. 1 р.—Маурин. Водоснабжение сел и деревень. 2 руб.—Папенгут. Устройство колодезев. 75 к.—Федоров. Водоснабжение в деревне. 40 к.—Коровин. Деревенское водоснабжение. 20 к.—Пахомов. Устройство прачечной. 50 к.

Ванков. Постройка ледников. 1 р.—Ларинов. Водяная мельница. 20 к.—Смионов. Крестьянская мельница и искусственные жернова. 35 к.—Самойлов. Мукомольное производство. 1 руб.—Новичков. Водяные турбины. в с. х. 20 к.—Лоренец и Прегер. Таран и гидротурбин. 40 коп.—Фентеклюз. Ветро двигатели для

мельниц, водокачек, и пр. 2 р. 50 к.—Кажинский. Ветряная электростанция. 15 к.—Понюфидин. Противопожарные мероприятия. 50 к.—Пермяк. Огнеупорные кровли. 25 коп.—Соломенно-ковровые несгораемые крыши. 40 к.—Мальхин. Приготовление огнеупорных и водонепроницаемых составов и красок. 80 к.

ЖЕЛЕЗОБЕТОН

Расчет, проектирование и производство работ по устройству железобетонных сооружений. Н. Богуславский. 850 рис. 304 стр. 4 руб. 50 коп.

Таблицы для разбивки закруглений

с переходными кривыми. М. Емельянов. 351 стр. в пер. 2 р.

Пуансо. Начала статистики. 80 к.—Иванов. Теор. механика. Статика. 2 р.—Ленци. Граф. расчет кам. и бетонн. мостов. 40 к.—Ванков. Металлич. свай в основаниях искусствен. сооружений. 70 к.—Буров. Раци. подбор сечений и исчисления веса металл. сооружений. 4 р.—Ефремов. Таблицы для подбора сечений железных двутавровых балок. 50 к.—Митинский. Об усталости металлов, об осях и бандажках. 40 к.—Берлов. Детали машин. В. I. Передаточные механизмы. 3 р. 50 к.—Федоров. Спутник ж.-д. мастера. 40 к.

ГИДРАВЛИКА

Проф. И. Есьман. С рис. 268 стр. 3 р. 25 к.

Судоходные каналы

и их устройство. Инж. К. Якулов. 214 черт. 283 стр. 3 р. 40 к.

Лесная таксация

Проф. М. Орлов. 70 рис., 510 стр., 4 р. 50 к.

ЛЕСОПРОМЫШЛЕННОЕ ДЕЛО

Справочная книга по лесопильному, фанерному, ящичному и столярно-строительн. производствам, заготовке дров, клепок и шпал. Инж. Н. Песоцкий. 396 стр. 5 р.

ЛЕСОПИЛЬНОЕ ДЕЛО

со всеми вспомогат. к нему производствами. Инж. И. Песоцкий. Полное изд., 15 книг. 805 рис., 1.260 стр. 15 р.

Пресс. Столярное ремесло. 81 к.—Демидов. Бондарное ремесло. 30 к.—Дебу. Бондарное и колесное производство. 50 к.—Пермяк. Выделка тележных колес и осей. 20 к.—Иванов. Выделка деревянных ложек и посуды. 15 к.—Махушкин. Производство деревянной посуды. 60 коп.—Кери. Ива. ее разведение и употребление. 1 р. 50 к.—Иванов. Корзиночное производство. 2 к.—Дебу. Плетение корзин. 25 к.—Выпиливание и резьба по дереву. 61 к.—Селиванов. Багетно-рамочное производство. 60 к.—Рот. Мозаика по дереву. 30 к.—Долово-Добровольские. Ручное ткачество и производство ковров. 1 р.—Его же. Альбом ткацких узоров. 2 р.—Гданский. Деревенский ткац. 20 к.—Иванов. Домашнее крашение и беление. 8 к.—Гданский. Обработка пенки. 35 к.—Иракиев. Как делать веревки. 15 к.—Селиванов. Плетение сетей. 60 к.—Кулибенко. Плетение на коклюшках. 40 к.—Вилькомм. Трикотажно-вязальное производство. 3 р.—Савелева. Вязанье на спицах. 20 к.—Пермяк. Мочальное производство. 20 к.—Новорусский. Переплет книг и картонажные работы. 1 р.—Титов. Картонажное дело. 40 к.

НАСТРОЙКА АВТОМАТОВ

Э. Готе, К. Заксе, Ф. Келле, А. Крейль. Автоматические токарные станки. 163 рис. 199 стр. в папке 3 р. 75 к.

Техно-химическая рецептура

для техников, химиков и кустарей. дерсон. 320 стр. 2 р. 50 к.

Nietzki Химия, органических крас. ществ. 3 р.—Ботлер. Производство олифы. 30 к.—Козлов. Варка олифы, политуры и тип. краски. 60 к.—Сидон. Готовление гарного и маш. масла. 50 к.—Сидон. Производство. 60 к.—Апретур, лаки, мази, вансы и крема. Козлов. Производство дрожжей. 60 к.—Производство сахара. 75 к.—Козлов. Производство синьки. 60 к.—Михайлов. Производство чернил. 80 к.—Приготовление. 40 к.—Козлов. Производство серной кислоты. 60 к.—Леонардов. Распознавание фальсификации вина. 30 к.—Устройств. ерверков. 60 к.—Шмидт. Шлифовка, ка и полирование кости, рога и проч. Леонтович. Лужение, паяние и изд. жести. 35 к.—Берендс. Паяние в дом. крест. хоз. 80 к.—Гоман. Современн. собы пайки, сварки и приплавки. 60 к.—Самосварка и различные способы паяния металлов. 2 р.—Альмединген. ведение. 2 р.—Его же. Испытание. 1 р. 25 к.—Борган. Кожевенное производство. делка мягких сортов краснотублен. 2 р.—Дебу. Выделка овчин. 15 к.—Флешить обувь. 20 к.—Бибешин. Как сшить мут. 20 к.—Леонард. Тиснение и живо. коже. 30 к.

ПРАКТИЧЕСКАЯ ФОТОГРАФИЯ

Б. Евдокимов. 128 рис., 384 стр., 2 р.

Ермилов. Фотография. 50 к.—Ламте. графирование портретов, видов и т.—Гир. Экспозиция и проявление. 30 к.—Ретушер любитель. 50 к.—Конвикка. фотографический аппарат. и работа. 30 к.—Сборник фотографических ре. 1 руб.

СЕЛЬСКО-ХОЗЯЙСТВЕННАЯ МЕТЕОРОЛОГИЯ

Э. Лоске. 510 стр. 2 р. 75 к.

Иллюстр. классификация главных луговых трав

с описанием каждой травы 6 вып. 108 литогр. таблиц с текстом. А. Лашкарев.

БОТАНИЧЕСКИЙ АТЛАС

Систематика. Н. Животовский. 45 хр. тогр. таблиц с текстом 2 р.

ПЧЕЛА и УЛЕЙ

Л. Лангстрот. 222 рус., 766 стр. 4 р.

Аквариум любителя

Н. Золотницкий. 327 рус., 764 стр.

Счетчик автоматический

Умножение, деление и вычисление. тов. А. Левансан А. Цукерштейн. Та и руководства. 50 к.

Акад. Спицын. Разведка памятников. ту. ы. Практ. руководство для краеведов. 1 руб. 50 к.

КНИЖНЫЙ МАГАЗИН КООПЕРАТИВНОГО ТОВАРИЩЕСТВА

Высылает ВСЕ КНИГИ государственных и других издательств по их ценам наложенным платежом до 1 без задатка, свыше необходим задаток 1/3 суммы заказа. Пересылка по действительной стоимости.

„СОВРЕМЕННОЕ“

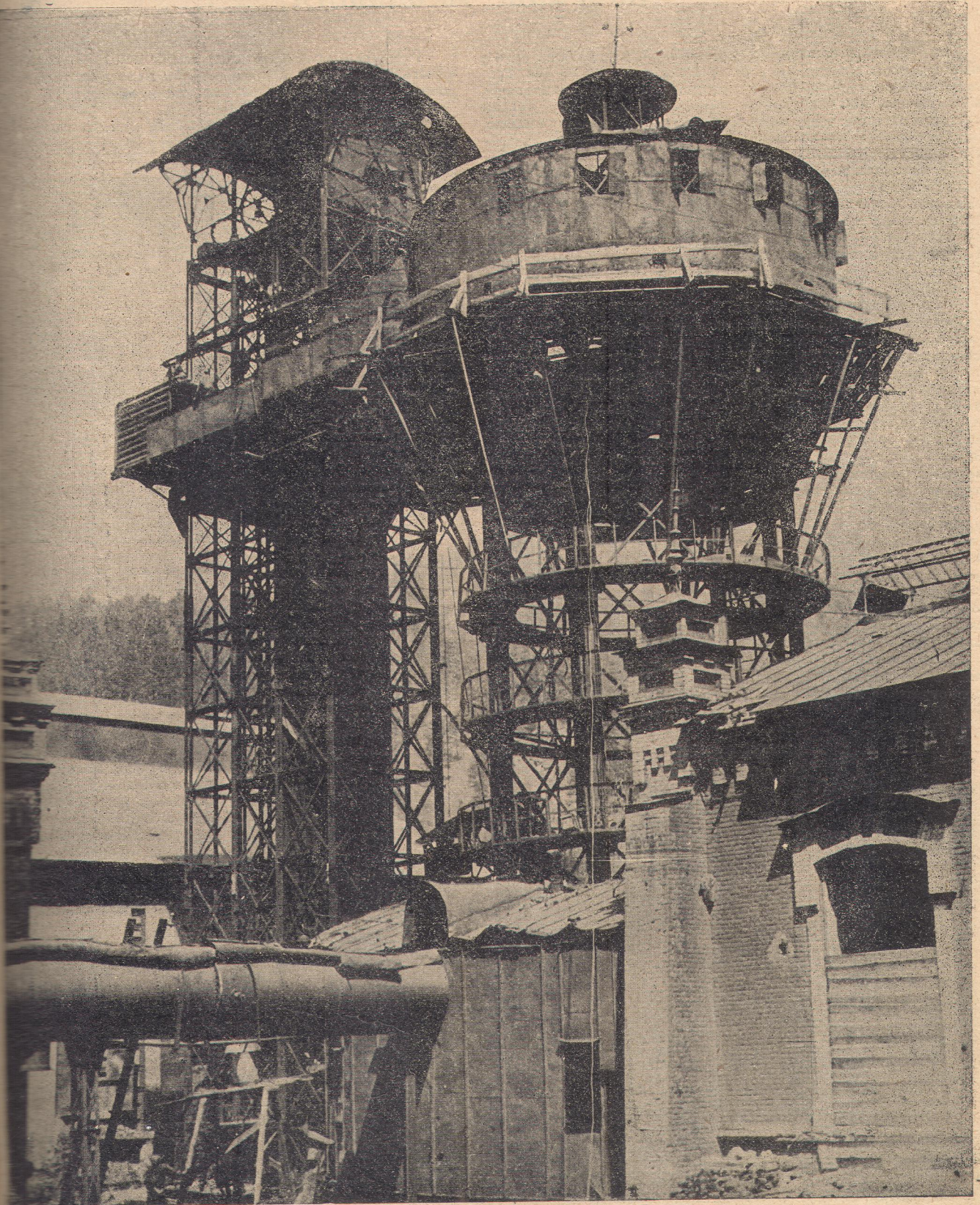
ЛЕНИНГРАД, 2
Пр. Володарского,

№ 28
21-го липня
1929 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЯ УРАЛА: Доменна піч Златоустинського металургічного заводу, що стояла з 1917 року, зараз ремонтується й відновлює свою роботу

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

ЄВГЕН ЯВОРСЬКИЙ

ПОМІЧНИК МАШИНІСТА

Ніч простояв газогенератор мовчазний, задумливий, виснажений денною роботою. Генератор і скрубер, мов би два брата—близнюки, один подібний до другого, стояли обійнявшись, віддилюючи після в'дливого смердючого газу. Під ногами в одного застигла вода, вкрившись жирною маслястою плівкою. Вода скидалась на холодець, вилятий у величезний квадратний посуд, щоб заохолонуть і загукнути.

У безладді розкидані дрова байдуже вилежували боки, поки ранок не принесе їм смерть, а може нове життя. Вогонь звільнить закутий у мертвих порах деревини газ; скрубер його очистить умивши холодною прозорою водою, а тоді засмокче повітря до рухача, щоб знову з'єднати його з вогнем. Газ вибухне з страшною силою, відштовхнувши від себе толоч і тоді крізь глушник вирветься на простір, ген у небо, у безкрай.

Циркулярка, завжди уїдлива, люта й немилосердна, виблискувала гостріючими зубами, чекаючи того ж ранку, щоб упитись у м'ясо деревини, перерізати його та задоволено проспівати: дз-з-з-зінь!..

У машинному відділі чорно. Чорно від лякованого стану машини, чорно від липкого заохололого масла на металевих членах потужного рухача. Пахне нафтою й залізом. Запах цей прохопав наскрізь людину, заходить їй в одіж, в тіло. Ще за кроки чуєш від робітника той запах. Він привмно лоскоче нерви і викликає уяву про машини, про метал; примушує ставитися з повагою й якимсь чуттям, що межує з заздрістю, до людини, що пахне нафтою й залізом. Єдина, певно, людина іншої про це думки—дружина робітникова,—їй доводиться прати одіж. Вона воліла б, щоб робітник, чоловік її, повертався з роботи чистий і пах собі звичайно—людиною. Вона б воліла, щоб робітник пах спочинком і радістю, тільки не працюю й потом. Хіба діти от, дивлячись на свого замуруваного, заялозенного, чорного батька, бавляться в „машину“, вимащуючись вугіллям. А мати кричить, дається,—вона не розуміє, скільки радості й щастя дитині, коли вона почуває себе справжнім чорним робітником.

І марить молодесенький розум—прийти вранці до машини, повітатися з нею і взятись до праці. Весело по-дружньому розмовляти з машиною на роботі, давати їй їжу і забирати від неї силу.

Робітники розуміють мову своїх сталевих друзів. Вони вміють розмовляти з ними, вміють жити в злагоді, як з ровніком з велетніми тваринами. Вони люблять їх, і вони люблять своїх друзів і володарів.

А на подвір'ї млина завізно. За ніч на ранок покрито возами. Селяни з округи, з зерном. Ранок підводить і будить на роботу. Це тепер, перед кінцем сезону, геред ремонтом.

Кочегар прийшов найперший, і генератор, не чекаючи ні на кого, закурив величезну сигару, затягши густою поволокою диму кочегарку. Згодом прийшов старший машиніст із помічником. Трохи пізніше походили селяни, жадібно спостерігаючи рух у машинному відділі, такий незвичний для їхнього ока. Для них усе тут цікаве, таємне й величне, як і для дітей робітника, що вмажуються сажою, удаючи свого батька.

Селянин підійшов ближче до рухача і нерішуче зупинився перед величезним маховиком. Він обвів його очима згорнивши голову і простяг руку, щоб упевнитись, маховик,—такий здоровецький! таке колесо, що хай йому дійсно зроблено з заліза, а не з чого іншого. Пальці торкнулись його й убрали холод, що примує здригнувшись. Машиніст поглянув на селянина крізь усміх. Він звик уже до таких випадків. Спокійно, ніби вті, він узяв молоток і ударив по залізній прокладці, закривала рів від рухача до маховика. Від раптового голосу звуку селянин злякано кинувся назад, шукаючи безпеки. Тоді машиніст з'явився й скептично сплюнув. Селянин почервонів, а потім і засміявся.

— Що, кусається?

Селянин, усе ще сміючись, переступив через залізну прокладку, став на грубий бачок і знічів'я почав курити сигарку.

Помічник машиніста, досі обдивлявся всі машини та спостерігав селянина, показав до нього і, витираючи очі, весело запитав:

— А що, тютюн добрий?

Селянин, заліплюючи слюну на цигарку, промовив оте „у“ в якому часто передають біль, ніж можна сказати словами, разом і відповів на запитання і запропонував закурити і показав своє недавнє заміню і висловив свою гостинність.

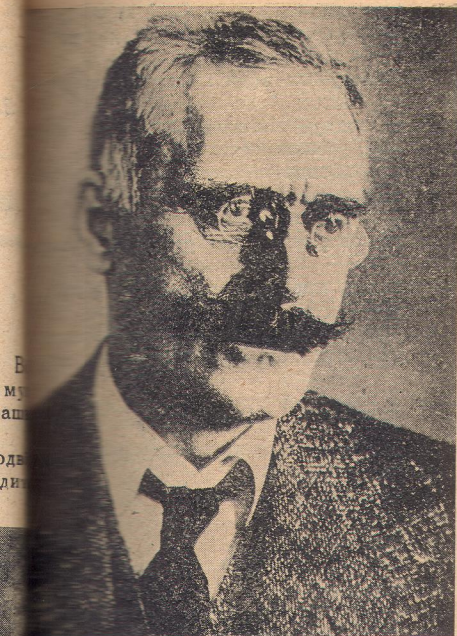
Перша жінка-міністр—член англійського кабінету Маргарита Бонфілд, міністр праці

НОВИЙ КАБІНЕТ

У ЯПОНІЇ

Міністр внутр. справ—Сідзакі, прем'єр—Хаматугі, мін. зак. справ—Адат Ші

Гамсун, відомий норвезький письменник. До 70-річчя з дня народження

штани, потім подивився на свої руки, — вони йому здалися забрудненими нафтою, — витер їх об свій одвічний руш-тани», і тільки тоді почав манівцями:

— Треба б оце змолоти... та той... швидше додому... Сіно

Помічник машиніста довго вислухував скарги селянинові. Добре знав, чого ведеється така довга розмова, через що так здала. І недвозначно запитав:

— А у вас багато на кіш?

— Та пудів тридцять...

— Добре. Можна буде записати ваше раніш. Тридцять це не довго... тільки...

— Та з мене в якісь пиріжки, — жінка напекла, — я їх і не їм. Та з тикви буде пляшок зо три... Оце спасибі вам, а то

...кидай мливо й паняй назад додому... Помічник машиніста не гаючись гукнув крізь відтулину

...до шеретівника, пояснив йому, що треба зробити, щоб приходив швидче, як тільки пустять машину.

А машину й справді лагодилися пускати. Кочегар про-

руштину, підлив у піддувало води, позачиняв щільно

...з піддувалі і заходився обмазувати шпарини й від-

Закривай! — гукнув машиніст, кінчаючи пригвинчувати

Кочегар проворно збіг по драбині на поміст, зачирив

отвір генератора і так само обмазав його глиною.

Готово!

Машинному цеху перед пуском газогенератора всі хо-

затружені, немов перед народженням людини. Помічник

зізготь, умочений у масло і чекав біля машиніста, що

кранти допоміжних сосунів для повітря. Все було

пророблено всю процедуру з обмазуванням дверцят,

починають продвати газ вентилятором із генератора

примусив помічника машиніста знову щось сказати.

Помічник машиніста, щоб не бути негrecним, зацікавився, чи той дійсно привіз молоти до млина, хоч і сам знав, що інших справ у селянина не було і не по те він прийшов, щоб обмазувати машину.

На цьому розмова ніби урвалася і вони обоє стояли мовчки переступаючи з ноги на ногу то похлюкуючи дигарками. Очевидно, селянин сам уже хотів про щось запитати у помічника машиніста, але не наважувався цього зробити одразу і перебирав нішком різні способи й нагоди. Простоявши трохи мовчки, він поскріб потилицю, сплюнув, тугіше

руки, — вони йому здалися забрудненими нафтою, — витер їх об свій одвічний руш-

тани», і тільки тоді почав манівцями:

— Треба б оце змолоти... та той... швидше додому... Сіно

Помічник машиніста довго вислухував скарги селянинові.

Добре знав, чого ведеється така довга розмова, через що так здала. І недвозначно запитав:

— А у вас багато на кіш?

— Та пудів тридцять...

— Добре. Можна буде записати ваше раніш. Тридцять це не довго... тільки...

— Та з мене в якісь пиріжки, — жінка напекла, — я їх і не їм. Та з тикви буде пляшок зо три... Оце спасибі вам, а то

...кидай мливо й паняй назад додому... Помічник машиніста не гаючись гукнув крізь відтулину

...до шеретівника, пояснив йому, що треба зробити, щоб приходив швидче, як тільки пустять машину.

А машину й справді лагодилися пускати. Кочегар про-

руштину, підлив у піддувало води, позачиняв щільно

...з піддувалі і заходився обмазувати шпарини й від-

Закривай! — гукнув машиніст, кінчаючи пригвинчувати

Кочегар проворно збіг по драбині на поміст, зачирив

отвір генератора і так само обмазав його глиною.

Готово!

Машинному цеху перед пуском газогенератора всі хо-

затружені, немов перед народженням людини. Помічник

зізготь, умочений у масло і чекав біля машиніста, що

кранти допоміжних сосунів для повітря. Все було

пророблено всю процедуру з обмазуванням дверцят,

Тепер усі слухають голошу машиніста, бо тільки щось прогавити або зробити невчасно, і починай тоді всю церемонію спочатку. Кочегар — на генераторі біля отвору, щоб вчасно відкрити кришку. Помічник біля балйону.

— Давай!

Крант відкрито. Нагнічене повітря з свистом вривається в трубу. Рука натискує на рушило повітряного хлипака, чути звук подібний до сплеску води в колодязі, коли туди падає відро, повітря відштовхує толоч і машина рушає. Поволі толоч сам засмоктує газ. Іскритель запалює електричною іскрою скомпресований у циліндрі газ. Він вибухає і своєю силою відштовхує толоч. Розлягається остання команда кочегарові:

— Відкривай!

Газогенератор рушив. Рівно чохкає толоч, засмоктує газ і викидає перегоріле. У млині рушили всі вальці, всі постави. Гуркіт.

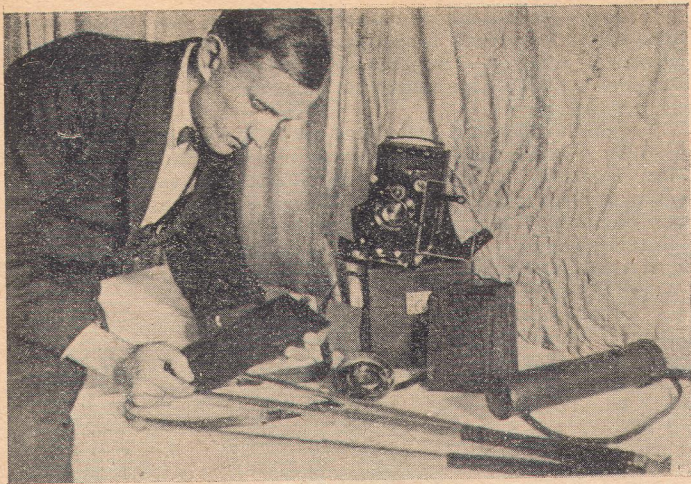
Помічник машиніста ще молодий. Він тільки п'ятий рік має дружини й сина. Свою кар'єру він починав з кочегара, різав дрова, накидав у генератор і наливав інколи мазнички. Біля машини він став два роки тому і не ремствував на долю. Другий рік він любив свою працю, бо любив машину, поважав її, жив з нею. У розмовах він говорив тільки про свою роботу, про всякі пригоди з рухачем, про свої почуття під час роботи і про удосконалення в професії. Набувши собі авторитету се-

Нещодавно було підписано угоду з Генрі Фордом про участь його у будівлі автозавода в СРСР. На нашому фоті — заст. голови ВРНГ тов. Межлаук, Генрі Форд і Брон після підпису угоди

На початку липня наші співробітники Дан Сотник (ліворуч) і Ол. Полторацький (праворуч) поїхали на Закавказзя з метою ознайомитися з побутом та громадським життям братерських республік Азербайджану, Грузії та Вірменії. Незабаром почнемо друкувати нариси Ол. Полторацького та фота Дана Сотника

Перші радянські фото-апарати

Оптичний трест у Ленінграді організував масове виробництво фото-апаратів. Випробовані перші екземпляри апаратів доводять, що вони не гірше середньої якості закордонних. Перші радянські апарати зроблено за типом „Ікон-Дайс“ (9×12) з об'єктивом світлосили 4,5, фокусне віддалення—13,5. Крім того завод тресту виробляє до цих апаратів металеві трубчаті штативи. Першу партію апаратів чекаємо у перших числах серпня цього року. А коли буде закінчено будівлю спеціального корпусу — завод випускатиме щомісячно тисячу апаратів. На нашому фото — апарат з повним до нього приладдям

ред робітників, він мав незабаром увійти до завкому. Так говорили робітники, так говорив увесь млин. Він і тепер активно допомагав зі своєї волі завкомові, готуючись взяти на осінь після перевиборів усі справи на власні плечі.

Вдома він господарював, як і всі селяни. Орав землю, мав город, худобу. Він обома ногами ще стояв у двох класово різних таборах,—він одночасно був і селянин і робітник. І невеличкий господар-незаможник і наймит-пролетар. В ньому жили дві сили. Але одна була дужча. Він любив машину і радів з цього. Може інколи він мріяв зовсім покинути село та переїхати до міста, спочатку до свого повітового, а потім далі до центру... Свої бажання й почуття він формулював для себе досить чітко: „Рившись в землю, як той жук у гної,—ні тобі спочинку... і газети за тим шпортанням ніколи до рук узяти. От на заводі!“.

І мозок розперищувався на всі петельки.

Газогенератор працює тепер чітко, без перебоїв. Маховик у своєму навалному русі ніби вертить колесо думок. Незримою трансмісією передається рух. Думки летять прудко, як моторні човни на перегонах у незміряному морі. Один випереджає—і летять... Летять скажено, нестримно, прекрасно. Летять до берегів. Беріг іще маячить у тумані, але обриси його досить виразні на тлі нескінченного моря й безрайого неба. Летять...

Через якийсь час селянин повернувся до машинного відділу. Під полою він ніс обіцяне, старанно приховуючи його від цікавих очей. За ним ішов шеретівник, ще зовсім молодий хлопець.

— Ага, сюди, сюди...

Помічник машиніста одразу схопився й провів селянина до великого столу, що правив буквально за все тут у машинному відділі. Пиріжки з сиром і тиква горілки швидко вместились на столі так, наче вони тут одвіку. Помічник машиніста підморгнув і запропонував першу чарку селянинові, щоб добре молоділо. Цей нашивку випив і побіг убирати борошно. Лишилось двоє.

— Ну й міцна, гадюка!.. — соковито протяг шеретівник і сплюнув.

Помічник машиніста скептично поглянув на нього і, смакуючи кожен ковток горілки, зауважив:

— Так собі... пити можна...

А перший пекучий ковток алкоголю важко зсунувся в шлунок, зогрів його стінки, закружляв, закрумотів там всередині і віддався в мозок, у скроні. Трохи замірили губи й язик. Помічник машиніста відчув це і, немов бажуючи розізнати їх, заговорив швидко-швидко й голосно. Тема розмови, як і завжди, одна, про завод. Він говорив, а губи сперечалися спершу помалу, а далі дужче, сильніше.

У розмові помічник машиніста пам'ятав про роботу. Замовкнувши на мить, він обвів оком

машинний відділ, пильно придивляючись до кожної частини, була в русі. Рухач працював рівно, інколи тільки даючи величкі перебої.

Певно в піддавалі не вистачало води і час від часу смоктувалось повітря.

— Поддувало долой!.. — гукнув він кочегарові про випадок і, провівши оком далі, заспокоївся.

Шеретівник, що досі не промовив ні слова, змріяв думати, час, відколи пішов від шеретівки, і сказав:

— Ну, спасибі,—я пішов... бо... знаєш?..

— Іди, йди. Та гукни на товариша кочегара, хай не мить...

Шеретівник кивнув головою, пройшов машинним відділом і зник у дверях.

Тимчасом помічник машиніста поналивав маснички, побирав рукою вальниці—чи не нагрілися, і тоді пішов до кочегара.

— Ходім, доп'ємо її... Закидай дров у генератор, ходім...

Кочегар відповів не то вибачаючись, не то докоряючи помічника машиніста на його запрошення:

— Уже повно... і кидати нікуди...

— А руштину прочистив?

Кочегар хитнув головою.

— Не хитай, а кажи голосно, щоб чути було, коли роботи. Знаєш, робота любить порядок...

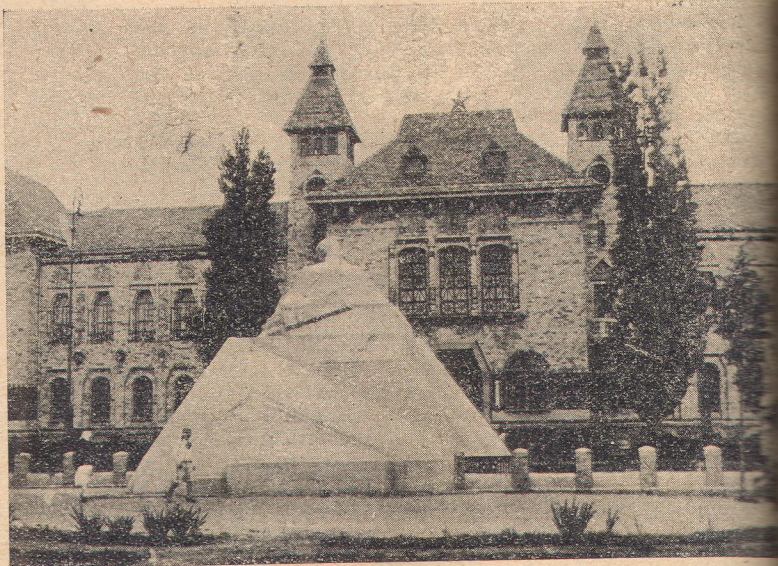
Проходячи повз рухача, він побачив, що регулятор тиску знизився і нервово здригався. Він покрутив колесо вентильного праворуч, прислухався до виблисків газу і задоволено відійшов од машини.

Удвох докінчили тикву й пиріжки. Кочегар, звеселившись, затаїв пісню і знову рушив до себе. Він дивився на кругі циркулярки і, виводячи голосно, співав боцької пісні, ставив зати дрова.

Караїмська кенаса в Харкові, на Подільському пров., що її за бажанням робітників перетворюється на клуб

Злізши зі ступів, що на ньому стояв помічник машиніста, уважив, що він вийшов трохи через край, і знову лова набубнявіла йому в міла. Він іде мислити, вивитись і виразно бачити, але очі швидко втомлювались і кувались закривати. Ступивши кілька кроків, він цілком зник, нився, що п'яний, і це скоро пройде, і закурить. Він так і зробив, сів на ослоні, слідкуючи за машиною. А вона, здавалося, і не помічала його стану. Правлений ще вірною рукою рухач працював так само, як і твердо, узявши добрий темп. Потрібну кількість газу й по-засмокував толоч і стискав у циліндрі цю сумішку.

Історичний український музей у Полтаві. На передньому плані — пам'ятник Т. Г. Шевченкові

стини, алась тоді й біла, наче ударник у капсулю набоя. Вибух
 даючи товхнув толок від себе з такою силою, що дишеть двічі
 тоді в мертву точку: він мав силу засунути толок назад,
 часу кризь хлпак викинути перегорілий газ, засмоктати нову
 газу, стиснути її і чекати на черговий вибух.
 про в Маховик знову розвивав думки і вони дегіли цілим роєм
 в думі чорним станом машини. Зрідка одна зупинялась. Вона
 падала глухо й важко, ніби іздець з якого небудь ко-
 каруселі, коли б її розкрутити неймовірно швидко. По-
 машиніста сидів і вдивлявся в розгонистий блиск ме-
 не сон.

Спиць у маховику наче не було. Кризь них виразно було
 відділяти все. Йому здавалося, що колесо маховика має тільки
 обвід і воно летить стрімко вперед, вперед, десь на воді
 и, поплив в повітрі. Не відриваючи очей, він сидів непорушно на
 до колес, тримаючись обома руками за край дошки, мов би сил-
 утримати себе, щоб не впасти. Як буває, коли дивишся
 ератора в воду, йому здалося, що й він летить кудись за ма-
 далеко, далеко.

У машинному відділі легка задуха. Чоло вкрилося тонень-
 струмочками, тече через перенісся і заходить в очі.
 немов поволокою, застилають зір. Блиски на металі
 ються в суріжжя і виграють кольорами райдуги. Хміль
 очить голову і вона починає густу в унісон гудінню
 ли ти трансмісій і крутнів. Поволі десь всередині зароджу-
 гавка, підкочується до горлянки, лоскоче й коле. Тоді
 овувальсінно здригається і неголосний та непримний
 вентиль заривається кризь розкриті губи. Треба закурити, щоб
 оловесити шлунок. Цигарка вже давно випала з рота і лежала
 його ніг. Нахилився, щоб узяти її,—до голови раптом
 анула кров і він відчув, що її розривав щось всередині,
 вітчене повітря розтискує бальон. Цигарка знову опи-
 з роті.

Піднявся.
 — Немає вогню? Ось я викресу...
 Бля нього стояв селянин. Придивившись до нього, немов
 а, помічник машиніста врешті озвався:

— А-а... змолот?...
 — Та змолот, спасибі вам...
 — Так, так... Ну, закуримо... Та покинь до біса своє кре-
 От, чудак!? Ти глянь...

Селянин, що зібрався викресати вогню на губку, з робленою
 е міг слідував за його рухами. Він бачив перед себе п'яну
 ажно, яка щойно прислужилася йому. Він знав, що в таких
 і швидше не сперечатися з п'яним. А помічник маши-
 і сльотчасом вів:

— Я ніколи не ношу кресала або сірників. Захотів заку-
 звав собі оде-о, приклав—дж-ж!.. і закурив.

Він повертів перед очима в селянина шматком бляхи й
 до маховика.

Впер обдав його свіжою прохолодою—це було видно по
 ану, яка щільніше прилягла до його тіла.

Рухач—залізне страховище—фаркає й гремить. Трансмісії
 і ляскають, полискуючи на заломках. Маховик гуде
 ку. Ісмає й зосереджено.

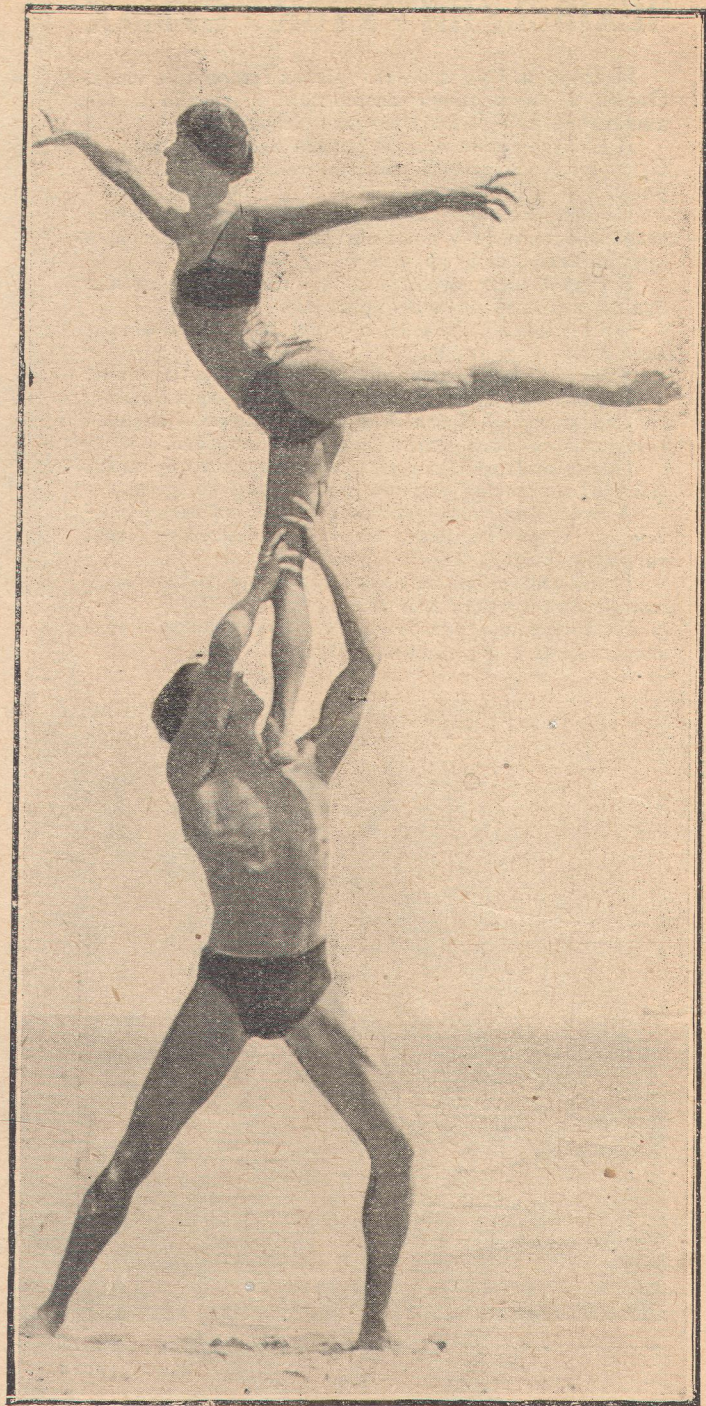
— Дивись!..
 Помічник машиніста, обома руками тримаючи шмат бляхи,
 його хо ребра маховика. На весь цех розлігся тріск
 заліза. Від тертя бляха розпикається до почерво-

Тоді треба нахилитись з цигаркою в зубах, притиснути
 червоної цятки й запалити.

Селянин слідував за всією процедурою з напруженою
 У нього автоматично підводилися руки і кволо наслі-
 рухам помічника машиніста. Але вони були напружені,

Обаччя теж що раз мінилося, вбираючи все те, що
 з помічником. Незрима вісь з'єднала двох людей.
 з них силкувався дотягнутись цигаркою до вогню, а дру-
 хотів, ледве розкриваючи губи:—Обережно.., обережно..

Амова важка й набухла не слухалась бажання помічни-
 Вона схилилась до вогняної цятки, але цигарка не по-
 на розпечене місце. Ось уже зовсім прогоріла бляха
 червоноятій вогник. І вже з серцем помічник машиніста
 бляху новим місцем, наліг усим тілом, різко нахилив

Одеса. Вправи на пляжі

голову до рук, похитнувся від різкого руху і, вдарившись го-
 ловою об маховик, втратив рівновагу. Від того руки інстинк-
 тивно впустили бляху і, шукаючи за що б ухопитись, потра-
 пили до спиць всередину маховика.

Селянин не зчувся навіть крикнути. Підхоплене наваль-
 ною силою тіло помічника машиніста злетіло вгору, пролетіло
 над пасом, ударилося в стінку і впало в рів під маховик.

На крик селянина вбіг кочегар. Кинувся до рухача й за-
 крутив вентиля. Змовкли виблиски газу в циліндрі. Рухач за
 інерцією зробив кілька рухів, але не в силі тягти навантажені
 вальці, скоро зупинився.

Замовкли крутні, трансмісії й паси.
 Тиша.

В № 29 „Всесвіта“ читайте „НА ДЕНІКУ“ Дм. Петровського
 та кореспонденцію М. Трублаїні з подорожі на острів Врангеля

ЧЕХІВСЬКИЙ КУТОК У СУМАХ

Навколо м. Сум є багато різних історичних місць. Одним з таких місць вважається й садиба в будинку, де жив Антін Павлович Чехов.

В с. Лука-Баранівка, що розкинулось зараз же біля Сум, проживав колись ліберальний поміщик Линтварьов.

Садиба Линтварьова займає найзатишніший куток села. З одного боку вона обгорнена річкою Псьол, з другою величезною кручею.

В садибі росли столітні дуби й сосни, а серед них будівлі в стародворянському стилі.

От тут саме частенько в старі давні часи збиралися люди з „мріями“.

Тут проживав і брат письменника—Микола Павлович. Микола Павлович 1889 року тяжко захорів і помер.

Для похорон брата й приїхав Антон Павлович і поховавши його залишився у Линтварьова.

Письменникові було відведено окремого будинка-флігеля, з великим парком, розкинутим по кручі.

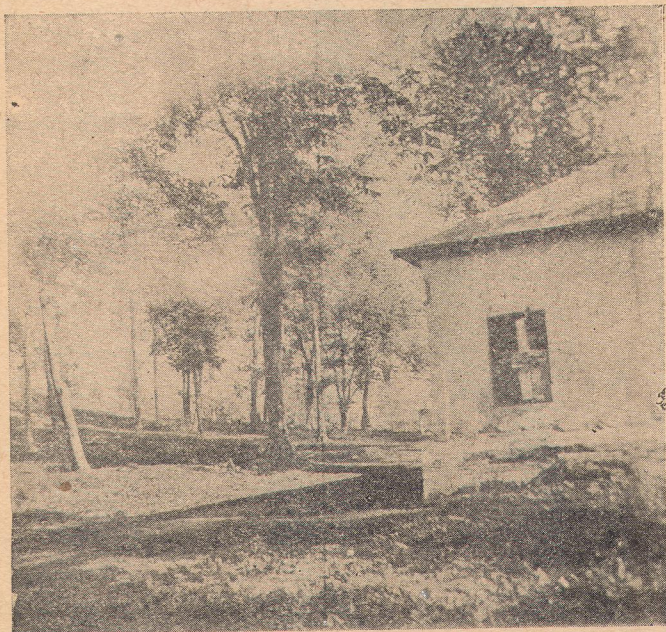
А з боку тихенько котився Псьол, на якому частенько Антон Павлович катався в селянському човні та рибальничав.

І досі стоїть дуб на кручі, під яким талонovitий письменник складав свої твори.

Безпосередньо тут Чеховим було написано такі твори: „Дом с мезонином“, „Мужики“.

Будинок, де жив А. П. Чехов. Внизу загальний вигляд садиби де жив А. П. Чехов

Матеріалом для цих творів були селяни з Луки-Баранівки й інших близьких сіл.

Твір „Преступник“—це малюнок психології селянина того часу. Відкривши гайку в залізниці для рибальницьких потреб „Преступник“ здивований обвинуваченням слідчого в намірі вбити життя декількох людей.

Йому не був зрозумілий зв'язок між крадіжкою гайки в залізниці й можливістю катастрофи паротяга. В Сумах тоді була проложена залізниця, бо на ті часи сумським селянам, і особливо цукропромисловцям був потрібен зв'язок з великими центрами торгівлі як Київ, Харків та інші.

Селянство противилося прокладенню залізниці, що йшла з собою багато не тільки незрозумілого, але й небезпечного для темного селянського побуту й звичаїв.

Антон Павловича споминають старожили й до цього дня. Знають його не тільки як письменника, а як й лікаря, чутимого до селянського горя.

В Луці-Баранівці письменник прожив з 1889 по 1892 рік. Зараз будинок і садиба, де жив письменник, псуються.

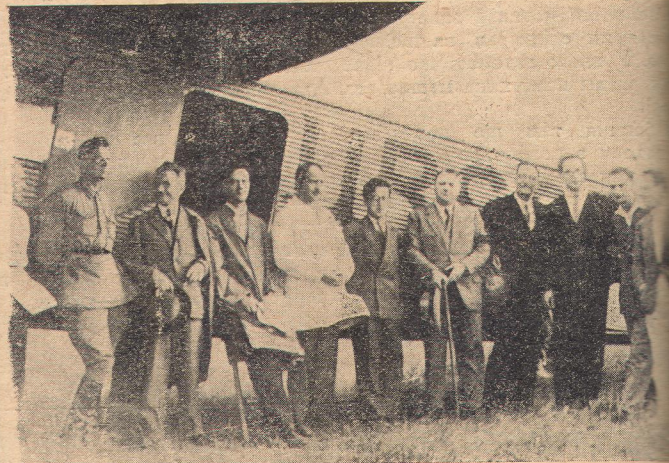
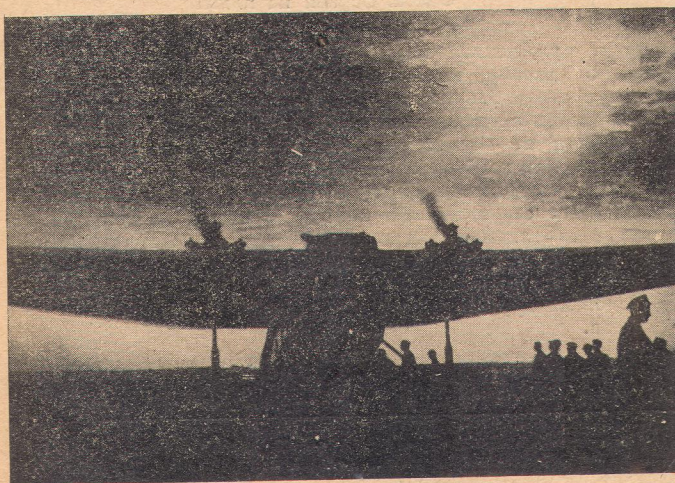
Немає ніякої огорожі. По садибі ходять корови, а будинок напівзруйнований з забитими вікнами руйнується.

Чому саме в цьому кутку не можна організувати дитячої санаторія, або садку?

Місце саме пригоже для дитячої установи. А цим самим ми найкраще вшанували б пам'ять великого письменника.

Вл. Багряний

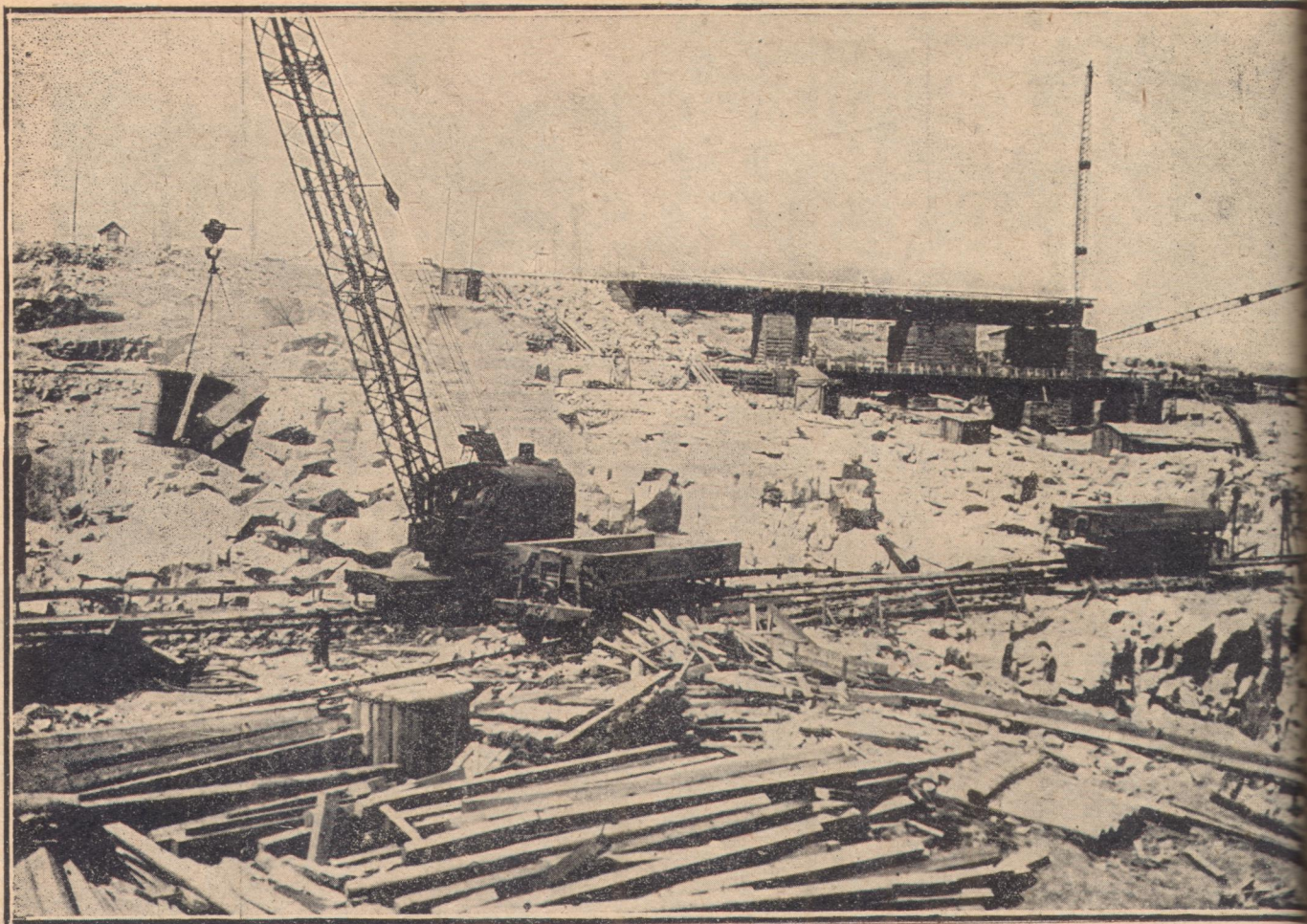
НА „КРИЛАХ РАД“ ДО ЄВРОПИ

Нещодавно з центрального московського аеродрому аероплан „Крила Рад“ вилетів по маршруту Москва—Берлін—Рим—Вінна—Мюнхен—Берг—Варшава—Москва. Він зробить 7.000 км. за 40 льотн. годин. На аероплані летять представники Рад. преси та інші.

На захвальний виступ хінських мілітаристів пролетаріат стояв і відповідає потужною демонстрацією бойової готовності й рішучості захищати Радянську країну—батьківщину трудящих і пригноблених усього світу

Будування моста на лівому березі Дніпра

Г. І. ПЕТРОВСЬКИЙ

ПОДОРОЖ ДО ДНІПРЕЛЬСТАНУ

(Вражіння й дорожні нотатки)

Приваблюваний загальним, як і багато робітників та селян, бажанням на власні очі побачити ріст нового промислового будівництва й досягнення соціалістичної реконструкції сільськогосподарства, я поклав собі перед відпусткою ознайомитися з будівництвом на Дніпрі й одночасно з деякими колективами та радгоспами. На жаль з останніми познайомитися мені, пощастило дуже мало, зате з роботою на Дніпрелістані я ознайомився досить широко.

Мій приїзд до Дніпрелістану збігся з двома днями відпочинку, але окремі партії робітників там беззастанно свердлили боки й дно старого Дніпра, підготовляючи міцну основу для закладання великої Дніпровської греблі. Головний інженер т. Вінтер впродовж кількох годин зряду знайомив нас із станом робіт та з першими їх наслідками—ставлення биків, яких уже поставлено два. Великі сидуети уже правлять за доказ найбільшого будівельного розмаху і якась упертість почувається у тій марудній роботі пролетарів, що мов гноми ворухаються на дні річки, свердлять її дно, рвуть каміння, перемелюють його в величезних розмірах з цементом і бетонують основи биків, щоб ставити з них величні грати поперек Дніпра. Не менша впертість почувається і в технічному персоналі на чолі з інженером т. Вінтером, якому вже замало Дніпрелістану.

Найграндіозніша картина. Широко розгорнуте будівництво, розкинувшись на обидва береги Дніпра, захоплює глядача широчинню підприємства. І все це для спорудження Дніпрелістану з метою дістати за пів копійки кіловат-годину електроенергії промислового комбінатові навколо нього.

Чи є подібні спорудження де небудь у світі? Коли зважити на величезне пересування кам'яної маси, цементу, заліза й інших матеріалів, то, мабуть, у жодній країні світу такого спорудження не знайти. Грандіозні єгипетські піраміди, чи величний римський колізей,—ці спорудження хоч говорять про ве-

личезний розмах людей древнього світу, але їх будувалося десятиками й сотнями років зусиллями сотень тисяч і мільйонів рабської праці, ціною загибелі й виродження цілих поколінь. Нічого подібного немає і в спорудженнях капіталістичної доби, хоч би і в прокопаних Суецькому та Панамському каналах; хоч на цих капіталістичних спорудженнях і вживали вже так звану „вільну“ працю пролетарів, але й тут тисячі робочого людю від зорі до зорі день-у-день, вибиваючись з праці й гинули від тяжкої експлуатації.

За цілком інших умов виростає Дніпрелістан. Тут пролетарські організації, профсоюзи, виробничі наради, завкоми й низка інших робітничих організацій, під активним проводом комуністичних і радянських організацій, періодично проводять практичний огляд робіт, досягнень праці, накреслюють план й завдання, беручи під сувору критику всі дефекти. Немає тут тупої рабської покірливості й примиренства з долею, панує прагнення ясної свідомості кожного пролетаря, ознайомившись з планом, заходжується до його виконання, свідомий творець спільної справи робітників і селян, справляючи свою роботу на використання потужної водяної сили для найкращого промислового розвитку і реконструкції сільськогосподарства. От чим відрізняється наше будівництво від будівництва всіх часів і народів, від тяжкої капіталістичної системи, де зусилля пролетарів завершуються експлуатацією й імперіалістичними війнами.

Розкинуте на обидва береги Дніпра будівництво надзвичайно красиве своїм виглядом нагромадженого хаосу, коли над величезних котлованах ворухаються з перфораторами й кулеметом свердять граніт, а тоді громоподібно висаджують його в повітря. Коли ці гноми кранами переносять величезний вагу висадженого каміння, заліза й піску, то картина стає ще величніша. Тут пролетарі кидають сміливий виклик не тільки

стихії старого Дніпра, вимагаючи від нього найбільшої для життя людности, а й усьому капіталістичному, що з злістю поглядає на грандіозний розмах нашої яка закріплює панування праці над капіталом. Тут про- викликають на герць вітер, сонце і всю руйнацьку сти- що утруднює їм здійснення великого соціалістичного

нас велика житлова скупченість, проте правильно розта- будиночки для робітників, службовців і тех. персоналу, нові бараки і парк—місце для відпочинку трудящих, на- цьому новому селищу робітників надто красивого ви- Мине будівельна гарячка, спорудиться греблю, почнуть зати потужні агрегати, відійде від Дніпрельстану величезне робітників, організується міську робітничу раду і вийде з багатою рослинністю, робітниче містечко.

Тепер партійні організації і всі пролетарі разом з інжене- і техніками працюють над питанням побудування про- ного комбінату. Що ясніше вирісовується силует Дніпр- то все напруженіше стає чекання—як, де і хто вживатиме 800 і кінець-кінцем 800 тис. кінських сил, що не повинні одної хвилини. Усі чекають на закладини накреслю- ятирічкою заводів, промислових підприємств і помалу Головного інженера вже накреслює попередні плани, ба розташувати комбінат—металургічний, хемічний, і алюмінієвий заводи, що лише на Дніпрельстані зможуть дешевшу електричну енергію за пів копійки кіловат- де треба виводити нове містечко для робітників і все, рибне для такої дорогоцінної тепер уже робочої сили.

жизню з напруженням, а тимчасом тривога чекання щється впертою щоденною працею більше 10 тис. про- техперсоналу, що продовжують свою роботу над сти- Дніпра. Тут потрібне зірке око і відповідальна ро- Уже були трапились два нещасних випадки—падіння ного муру, а навесні вода залила котловани. Проте, це чинилося до перебою в роботі. Незабаром з допомогою ного устаткування почнуть ставити всі бики, що вкриють поперек грандіозним гребінцем, проміжні отвори якого зяють бетоном,

всім Дніпрельстану—найбільшого в світі підприємства— муть того, хто з повною свідомістю і любов'ю буде від- роботи, спрямовуючи всю свою творчу думку і напру- працю на виконання найграндіознішого в світі будів-

По дорозі до Дніпрельстану перед нами стелилися широчезні простори ланів Харківщини, Дніпропетровщини й Запоріжжя. Серед широких степів України якось мимоволі зливалася з без- межністю природи, що живе, росте і вистигає. Величезні про- стори степів зусиллями селянської праці цього року нагоро- джують селян буйним урожаєм хліба. Тут цвіте і вистигає те, з чого, головним чином, живе нарід. На грудях матері землі в степу чується шепіт хлібних колосків; вистиглі колоски жита поважно похитуються, струнко це стоять стебла пшениці, а важкий колос ячменю під пекучим сонячним промінням за- криває всю землю. Під подихом вітру всі хліба разом, мов хвилі морські, колихаються, обіцяючи селянам подвійне і по- трійне відшкодовання за торішний урон—тяжку посуху.

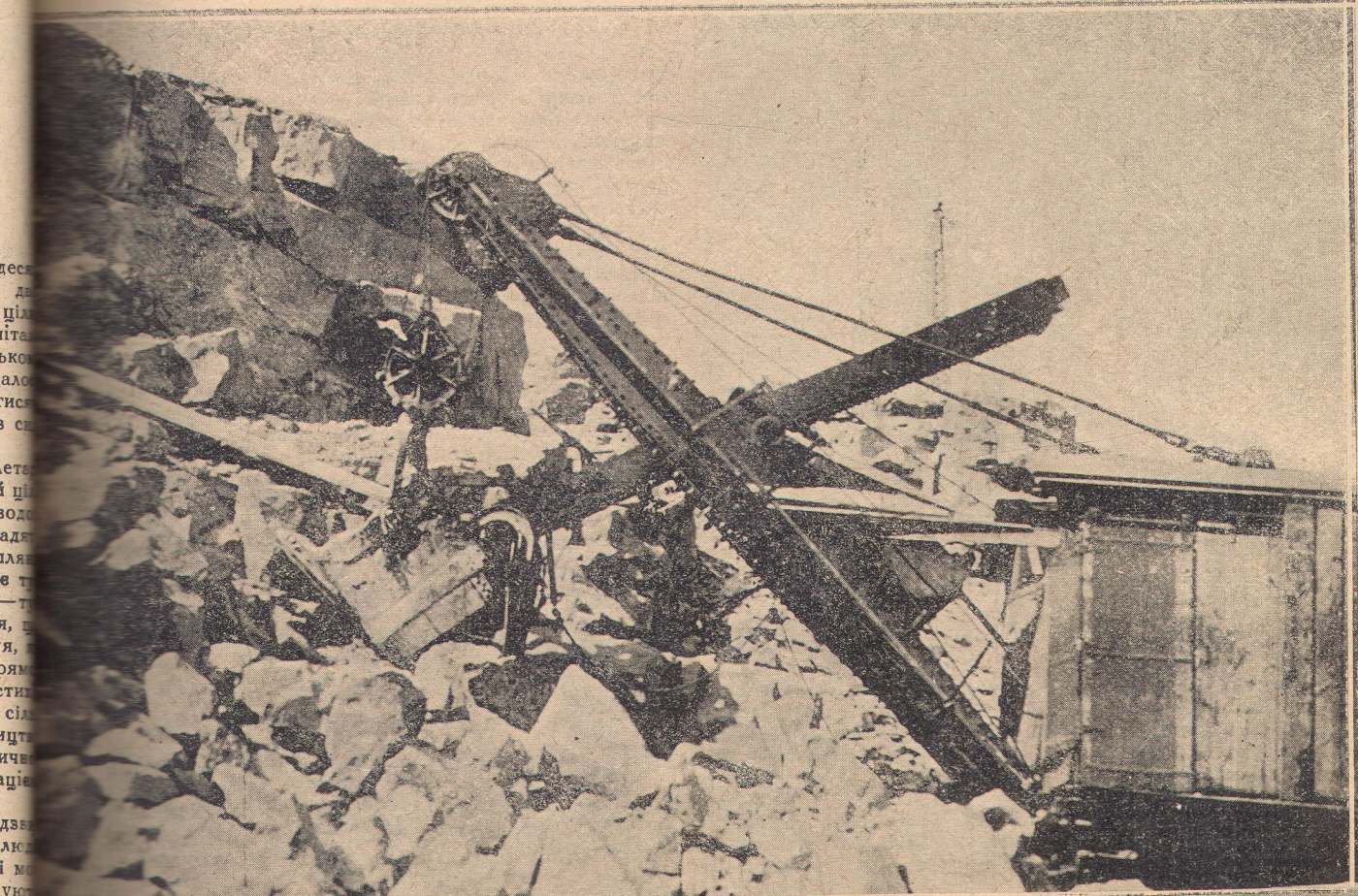
Ростуть і цвітуть лани, де-не-де вже вистигли озимі хліба і селяни заходжуються до жив. Залюбки дивилися на безбе- режне море чистої пшениці, жита, ячменю. „Мов вода рівне“— сказав мені один селянин. „Погляньте на хліба, ніде ні бур'яну, ні сміттячка—усе під одно“. Давно вже так не було.

У дорозі нам доводилося розмовляти з селянами про сіль- ське господарство, про врожай. Скрізь жвавий, радісний на- стрій, рівняючи до минулого року, коли голий степ нагонив селянам суму і лиха. Тепер зовсім не те: закінчують косовицю, готуються жати хліб, ще тиждень-півтора і почнеться загальне збирання врожаю.

У центрі Софіївського району на Запоріжжі в міжнародній день кооперації 7-го липня відбувалося два зібрання—партійне, де пророблялося найближчі господарські завдання району, і ма- сове зібрання членів кооперації—робітників та селян.

На кооперативному зібранні кілька сот пайовиків уважно слухали й переконувалися на простих фактах із наших досяг- нень, як розгортається радянська промисловість без капіталі- стів і реконструюється сільське господарство без поміщиків, створюють соціалістичну культуру нові радянські учні. І слу- хачі визнають, скільки важливо тепер на всіх фронтах і осо- бливо на найширшому фронті—кооперативному, об'єднати зу- суля чистю всього населення для того, щоб у всіх галузях скоріше покінчити з спекуляцією і капіталізмом.

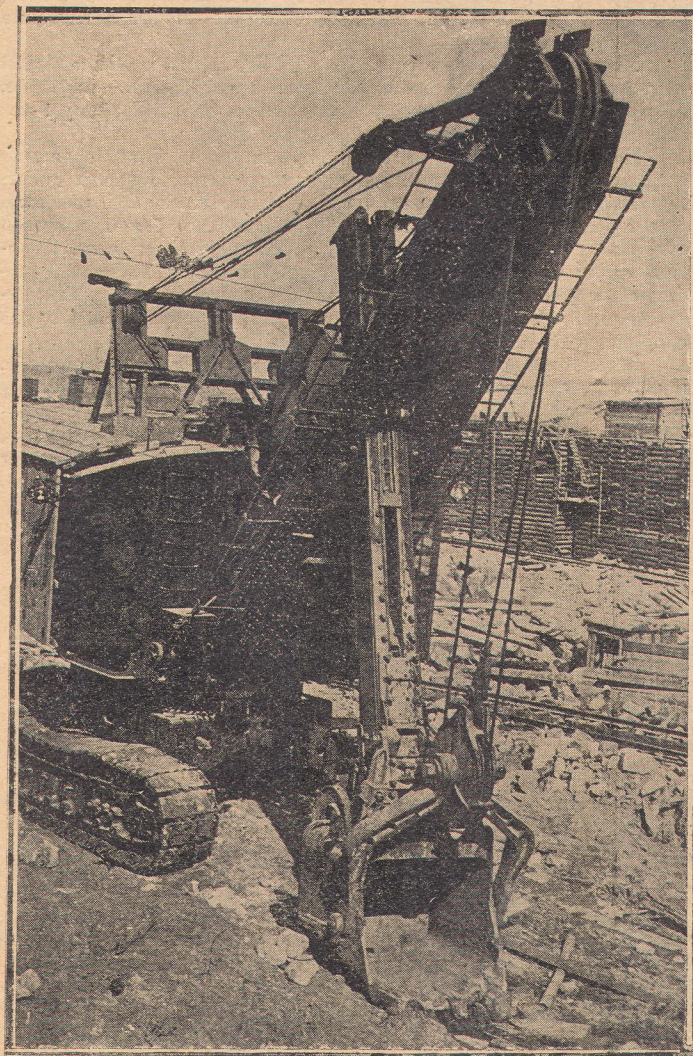
Інженери й робітники запросили мене оглянути завод с.-г. машин, де спільними зусиллями вони розгортають надзвичайну ініціативу. З ініціативи робітників, а головню молодого інже- нера, на багатьох виробництвах заведено конвеєрну систему, а де її запровадити було неможливо—перейшли на поточну систему робіт. Треба було бачити ентузіязм молодого інженера,

Робота камнедробарки

керівника й командира підприємства з 700—800 робітників, передова група яких тут же при інженері пояснювала, яким чином конвеєрна система дала нечувані збільшення випуску продукції на 100—200 й більше процентів, поліпшивши також її якість і не тільки зменшивши собівартість, а й підвищивши заробіток. От чого варта цілковита погодженість і дружна робота технічного персоналу та робітників. Така робота може творити чудеса. Ініціатива одного тягне за собою другого, третього і так без краю. Там накреслюється вже реконструкція виробництва і щораз то ясніша перспектива перекласти фізичну працю людини на машину, ще більше здешевити продукцію.

Тут, поблизу широких, неосіяних ланів стиглого хліба в індивідуальних господарствах, відбувається грандіозна робота колгоспів, що полекшують працю селянина і кличуть його до колективізму. Два яскравих приклади. Перший—це завод с.-г. знаряддя, що підвищив виробництво соломорізок, кукурудзо-молотарок від одного до трьох мільйонів. Попит надзвичайно росте, завод завалено замовленнями. Це найкращий приклад соціалістичного змагання й участі всіх робітників у цій справі. І другий—у Софіївському районі кілька десятків премійованих СОЗ'ів і колективів об'єдналися в комуну „Гігант“, що має кілька тисяч

29-тонні камнерозвантажники

Будування моста на правому березі

гектарів землі й накреслює величезний виробничий план на час розмови з одним членом цієї комуну—дідусям, ми хуємо наполеонівські пляни перемоги комуну над усіма нощами. З яким ентузіазмом він сподівається, об'єднавши зусиллями селян виконати найвищі завдання в сільському господарстві у справі підвищення врожайності й поліпшення системи с.-г. виробництва.

Усе живе й росте, усе рухається наперед та розвивається, усе об'єднується в єдиний потік творчої енергії робітників і селян для найбільшого розгортання промисловості, підкорення природи й поліпшення праці людини на фабриках у сільському господарстві. Відбувається широкий, масовий ступ на одвічну відсталість і її буде ліквідовано.

Коли б злий „капіталістичний дух“ побачив усе це, переконався б, які химерні всі капіталістичні й імперіалістичні намагання перетворити запліднені селянські лани і промислові центри на пляцдарм кривавих суточок для загибелі мільйонів робітників і селян різних націй та народів. Він би велику пісню праці, з якою переможно твориться в справу остаточної перемоги над капіталізмом й імперіалізмом проти ненависти, експлуатації і заневолення. Тут то капіталістичний дух почув би, як співають йому відкрито готують перемогу праці над капіталом у цілому світі.

ПІСНЯ ЖАТКИ

Поганяй, поганяй,
поганяй!
Скреготить гостровуба—
жне.
Скида, скида,
механізований жнець.
Поросли, поросли, поросли
будяки.
Куди ж ти дивився,
куди?
Не допоможуть молебни,
попи й дяки—

Хоч гризи кулаки!
Аж машина гарчить—
Хар-чі! Харчі!
Хіба ж це мені—
Харчі?
Це культура у вас?
На цибулю й на квас
вам родитиме.
Товариші!
Греби, воруши,
суши, молоти—
тут хліб, сорочки, чай!

Пам'ятай, пам'ятай,
пам'ятай—
що ми молоді!
Що вчимось ми, вчимось,
вчимось
що вперед ми, вперед,
вперед!
Що за цю п'ятирічку—
ось—
обросте
живим м'ясом
декрет!

І. Г.

Нарис Гр. Рогозівського

* *

. Га

А. П. Чехов. 1889 г.

нас у нудному чеканні! Коли, коли ж, нарешті, матимемо відповідь на наші листи? Ми не тільки погоджуємося купити хутір, а навіть меблі впакували і спродали все, що нам здавалося непотрібне для хутора. Ні, погодьтеся, що це безбожно. Коли ми до 15 грудня не дістанемо відповіді, то вирішимо, що справа наша кепська! Усі наші здоров'я й вітають вас. Пишіть же! Ми прохали щось схоже з пляном маєтку, але ж із цього не треба робити висновку, що нам потрібний архітектурний рисунок. Накресліть олівцем приблизно, от і все. І взагалі не дуже старайтеся, бо мені вже навіть снилося, як ви із своєї чудесної далені погрожували мені кулаком за те, що я вам завдаю стільки турбот і клопоту. Іван (брат Смагіна. Г. Р.) запевняє, що 5-го квітня ви будете в Москві. Коли б це так! З Москви ми поїхали б разом. Бувайте здорові. Пишіть!!! Ваш А. Чехов. Географ". Москва 10 грудня 1891 року".

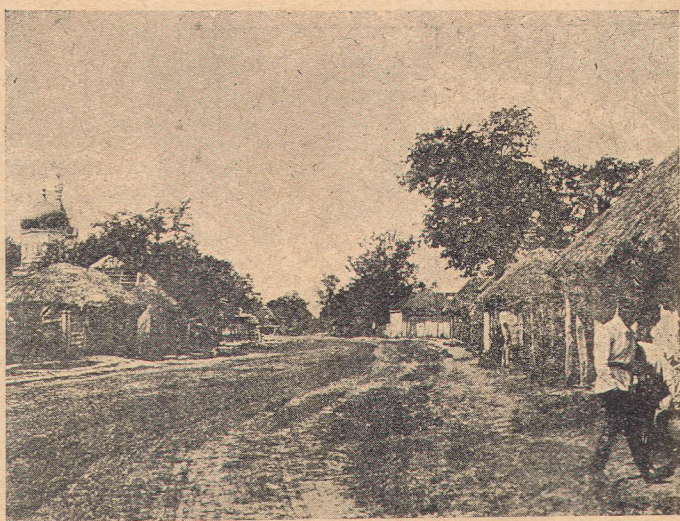
* * *

„Мій шановний добродію! Надсилаю вам листа, якого я дістав від редакції „Русских Ведомостей“. Пишуть, що в них є постанова не посилаєти накладною платнею, з викладених у листі причин. Я відповів, що відповідальність беру на себе і що можу навіть дати заставу, бо всі ви люди доброзвичайні й цивілізовані, хоч устриці і не їсте. Таким чином „зборник“ вам вишлять. Коли ж синкалі із „Русских Ведомостей“, з властивою йому педантичністю, не зробить для мене цього винятку, то я внесу гроші з „хуґірських“ (гроші, визначувані на купівлю хутора на Миргородщині. Г. Р.), а підчас побачення порухаємось. Я вже писав вам, що сестра виїждить з Москви

2-го. Гроші можу вислати хоч
зараз, бо „норову моему не
перешкоджай“—можу все ку-
пити й викупити. Три тисячі!

Чекаємо на ваші листи. Коли відбудеться купівля хутора, то я приїду 1-го березня. Після інфлясний в мене зіпсувався смак і всі трюнки видаються мені за мікстуру. О, це своєрідне нещастя! Вас вітає Лешковська. Бувайте здорові тисячу разів. Ваш А. Чехов. Москва, грудень 1891 р.»

«Усе забуваю покінчити з однією справою. Нещодавно був у мене Григорович. Я сказав йому, що хомутецьких гончарних виробів накладією платінею вишлють йому на 25 крб. Він подякував і продовжував говорити про жінок. Коли висилатимете, то висилайте до Петербургу на пред'явника. Питання про банк для мене не має серйозного значіння

С. Малі Сорочинці на Миргородщині, де жив А. П. Чехов

Фото А. Гурвича

олівцем, приблизно, і доречі напишіть як великі кімнати, чи високі вони? Чи є в саду фонтани? Чи в алея зітхнута та острів поцілунків? А головне чи високо стоїть будинок і чи не буде вогко на весні та восени? Коли низько, то й не треба. Маша (сестра Чехова. Г. Р.) виїде з Москви 20 грудня, а коли вона накаже, то я 2 січня вишлю довіреність, гроші й комісії. Гіляровський (друг Чехова, поет. Г. Р.) нещодавно пройшов за день 80 верстов пішки, забив ведміль, лисицю і багато зайців та знову збирається до лісу, бо з Володимирської губернії йому дали знати, що три ведмежі лігва вже чекають на нього. Часу немає, а їхати треба! Буйте здорові. Вітайте Олену Ивановну. Ваш Чехов. Будинок кам'яний чи дерев'яний?"

* *

„Що ви з нами зробили? Чи ж жарти — минуло вже 20 днів, а ви тримаєте

ніні! Коли, коли ж, нарешті, матимемо
исти? Ми не тільки погоджуємося купити
білі пакупаки і продати все, що нам
для хутора. Ні, погодьтеся, що це
до 15 грудня не дістанемо відповіді, то
наша ксьська! Усі наші здоров'я і ві-
! Ми прохали щось схоже з пляном мавтку,
еба робити висновку, що нам потрібний
ко. Накресліть олівцем приблизно, от і все.
райтесь, бо мені вже навіть снилося, як ви
лені погрожували мені кулаком за те, що
тубот і клопоту. Іван (брат Євгенія Г. Р.).
квітня ви будете в Москві. Коли б це так!
б разом. Бувайте здорові. Пишіть!!! Ваш
Москва 10 грудня 1891 року”.

* * *

„Мій шановний добродію! Надсилаю вам листа, якого я дістав від редакції „Русских Ведомостей“. Пишуть, що в них є постанова не посилаєти накладною платнею, з викладених у листі причин. Я відповів, що відповідальність беру на себе і що можу навіть дати заставу, бо всі ви люди доброзвичайні й цивілізовані, хоч устриці і не їсте. Таким чином „збірник“ вам вишлять. Коли ж синкалі із „Русских Ведомостей“, з властивою йому педантичністю, не зробить для мене цього винятку, то я внесу гроші з „хуґірських“ (гроші, визначувані на купівлю хутора на Миргородщині. Г. Р.), а підчас побачення порухаємось. Я вже писав вам, що сестра виїждить з Москви

2-го. Гроші можу вислати хоч
зараз, бо „норову моему не
перешкоджай“—можу все ку-
пити й викупити. Три тисячі!

Чекаємо на ваші листи. Коли відбудеться купівля хутора, то я приїду 1-го березня. Після інфляції в мене зіпсувався смак і всі трюнки видаються мені за мікстуру. О, це своєрідне нещастя! Вас вітає Лешковська. Буйте здорові тисячу разів. Ваш А. Чехов. Москва, грудень 1891 р.»

«Усе забуваю покінціти з однією справою. Нещодавно був у мене Григорович. Я сказав йому, що хомутецьких гончарних виробів накладісно платіне вишлють йому на 25 крб. Він подякував і продовжував говорити про жінок. Коли висилатимете, то висилайте до Петербургу на пред'явника. Питання про банк для мене не має серйозного значіння

...сячі і
...вину
...е на
...дтаве
...е та
...бува
...за і
...Пр
...Соро
...того
...серд
...б на
...місц
...буду
...лонії

Підень застав нас з журбою
...ольців на кол. хуторі
... На хуторі, нині ко
...ованому, ми мали за
...маршруту розшукати
...з найкультурніших ху
...Павла Івановича Нефо
...Ми застали Павла
...в одному з місцевих
...де хуторяни, по свят
...сидючи на довгих ко
...обговорювали виробни
...наступного сінокошу.

Павло Іванович, ознайо
...з метою нашого при
...любки висловив бажан
...могти нам. Ми зараз
...шли до парку, що має
...минуле. Тут сорок
...му, в будинку, де часто
...Чехов, жила сестра
...Ганна Івановна
...Апостол (в заміж
...дова. Г. Р.), а понед
...років тому цей будинок
...вським домом геть
...Давида Апостола. Исто
...риба перейшла в спад
...від Ганни Іванівни Хру
...до П онуків—Смагіних.
...будинку Чехов мав
...зайомитися з листами
...Сергія, Матвія й
...Мурав'їових-Апостол,
...нами на ім'я сестри
...Ганни Івановни
...рідної бабуні Сма
...особливо близької до
...декабристів. Тут же Че
...єдині в Союзі ори
...портретів Сергія й

Платан у парку кол. Смагіних

...замальовані в часи служби братів у Семенівському
...засиданий портрет Матвія Івановича, зроблений в Си
...його визволення з каторги і золотий перстень Сергія

...як „полтавський моміщик, лікар і літератор Антуан Шпонька“.
...Фотоапарат скоплює „краєвиди й жанри, що душу проймають“,
...і ми лишаємо куточок, що так очарував Чехова.

Івановича в формі шворки,
зв'язаної вузлом. Цього перст
ня Сергій Іванович передав
з Петропавлівської фортеці
сестрі Ганні Іванівні Хрущовій.

Будинок Смагіних, почи
наючи з декабристів і кінчаючи
лютевою революцією, був
притулком для революціонерів.
В переходові революційні дні
будинок цей став жертвою
банд, і разом з архівом, що
зберігався на протязі 95 років,
загинув у вогні.

Павло Іванович Нефорос
ний ознайомив нас з наймен
шими деталями історичної са
диби, зауваживши при цьому, що
парк можна було б використо
вувати для культурних цілей,
а тимчасом велетні столітні,
трьохсотлітні дуби було пови
рубано лише в 1925 році.
Історичний парк—німий свідок
часів декабристів, а пізніше
свідок діяльності ряду поко
лінь революціонерів, цілком
заслужує на те, щоб його
було занесено до списків дер
жавних заповідників.

Лишаємо історичну садибу
кол. Смагіних і вирушаємо до
хутора „Яценкового“ (чотири
версти від Бакумівки), відзна
ченого в листуванні Чехова під
№ 3. В цьому куточку, чарі
вному своєю багатю природою
Антон Павлович мріяв пок
ласти початок літературній ко
лонії. Ми знайомимось з чехів
ським „паршивеньким хутор
ком“, милуючись з берегів Хо
рола, де Чехов збирався зажити

СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЧНИЙ УРЯД НІМЕЧЧНИНІ ПЕРЕСЛІДУЄ КОМУНІСТИЧНУ ПАРТІЮ

Заарештованим редакторам комуністичної газети „Роте Фане“ Вернерові Гаршові та Фріцові Гемпелеві
інкримінують державну зраду

Шалена кампанія, що її повів соціал-
демократичний уряд Німеччини проти ко
муністичної партії, досягла свого апогею.
Німецька соціал-демократія не задоволь
нилася кров'ю, пролитою першого травня
на вулицях Берліна, не зупинилася на
тому, що заборонила комуністичну пре
су та розпустила Червоний Союз Фрон
товиків, а йде ще далі. Вона розгромлює
комуністичні й ліві робітничі організації,
переслідує комуністичних проводирів, і
нарешті доходить до того, що садить на
лаву підсудних редакторів забороненої
газети „Роте Фане“ т. т. Фріца Гемпеля
й Вернера Гарша, інкримінуючи їм дер
жавну зраду. Цим актом німецька соціал-
демократія одверто стає на бік буржуазії
і починає в спілді з капіталом боротьбу
проти робітничої класи. Чи ж дивно після
цього, що соціал-демократична поліція
Німеччини розганяє робітничі демонстра
ції, влаштовувані в знак протесту проти
хижацьких намірів хінських імперіалістів
на Далекому Сході.

Нічого дивного не буде і у тому,
коли ця ж сама поліція затопить у крові
робітничі демонстрації в день 1-го серп
ня, бо це ж буде продиктоване інтересами
капіталу, чий наймитом стала соціал-
демократія.

Редактор „Р. Ф.“ т. Слане (Фріц Гемпель)

„Роте Фане“ тов. Вернер Гарш

Новий лісопарк, розташований за три кілометри від Харкова в Сокольницькому лісі, урочисто відкрито в день святкування 10-річчя ЛКСМУ та конституції України—7 липня ц. р. Його буде влаштовано на зразок Моск. парку „Культури та відпочинку“. Частина робіт вже закінчена—проведено алеї, влаштовано тенісні й гандбольні майданчики тощо. Всі роботи над спорудженням лісопарку буде закінчено влітку 1930 р. і обійдуться вони в 100.000 крб. На величезній трибуні, спорудженій у центрі парку, виступав у день відкриття український хор, гумористи та циркова музична буфонада. Тут же в гушавині лісу відбулося всесоюзне зібрання комсомолу. Один з моментів цього зібрання показує горішне фото: це спогади старого робітника про громадянську війну.

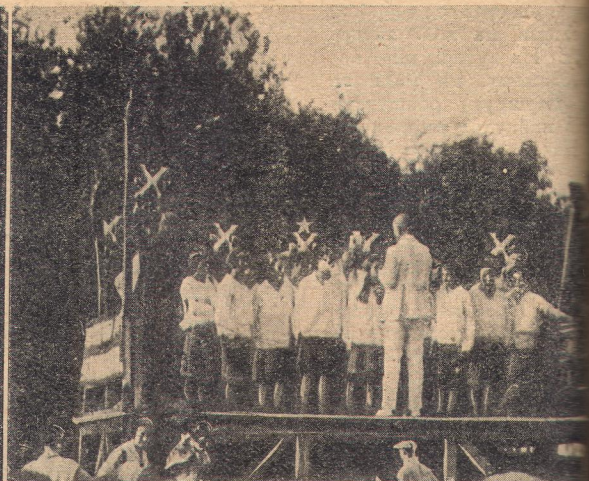

Фото-кореспонденція

РОЗКОПИ СКИТСЬКИХ МОГИЛ

А. Петражицького

В районі Нікополя є дуже багато скитських могил. Тут за словами Геродота жили царські скити, тимчасом, як скити-хлібороби жили вздовж Нижнього Дніпра й Бугу. Розкопи нікопільських могил завжди дають багатий археологічний матеріал.

Розкопують курган

Вивчення цього матеріалу дав нам змогу ознайомитися з життям народів, що кочували в Наддніпрянських степах. В 1864 р., наприклад, розкопи знаменитої „Чертомлицької могили“ збагатили науку надзвичайно цінним вкладом. Тут, як відомо, було знайдено знамениту „Нікопільську“ вазу з вирізьбленими рисунками, що змальовували життя скитів. Ці рисунки—єдині в світі, що дають нам змогу міркувати про життя скитів.

15 червня директор Нікопільського музею тов. Золошин вкупі з уповноваженим у

справі охорони пам'ятників старовини—тов. Кирановим були розкопи скитської могили в передмісті Нікополя, при чому розкопували могили учні 2-ї трудової школи.

Розкопи дали дуже цікаві наслідки.

Посередині могили було знайдено кістяк скита, а в горішніх шарах могили ще три інших кістяки, як видно, пізнішої доби.

Очевидно, в цій скитській могилі поховано й інших пізніших кочовиків.

Коло кістяків було знайдено уламки й черепки домашнього начиння. Розкопи могили дають підставу гадати, що багато сотень років тому цієї могили торкнулася рука людини, шукаючи очевидно скарбу.

Всі знайдені під час розкопів речі і кістки переходять в Нікопільський музей.

Скелет скита

МЕХАНІЧНІ

У Сполучених Штатах винайдено цікавий апарат, який дає можливість набагато зменшити число людей, які загинуть, коли їх забирає море. Апарат цей американські інженери флоту назвали механічними легені. Його вживають для врятування когось з пошкодженого підводного човна.

Коли підводний човен не міг піднятися на поверхню води з будь-якої причини, на врятування у команди човна майже не було часу. Механічний апарат дає можливість похованій на глибині до 225 футів команді, окремо від човна, піднятися на поверхню. При цьому слід зазначити, що механічний апарат дає можливість покращити вдосконалення дасть можливість користуватися цим апаратом і на більшій глибині.

Механічні легені — це рід респіратора, що важить лише 4 фунти, при чому за дальшого вдихання вагу апарату можна ще зменшити. Механічні легені мають невеликий розмір і кожен підводний човен може мати їх повний комплект.

Коли людина в пошкодженому підводному човні одягні винайдений апарат зі швидкістю до 30 секунд. Апарат дуже схожий на військовий протигаз і складається з гумового мішка, в якому потрібна кількість кисню, і з маленького насоса з лужною вапною для очищення вихідного повітря.

Мундштук цього апарату щільно охоплює рот так, що не може зійти з місця під час використання людини на поверхню. Після того, як людина одягне свої „легені“, він заряджає їх потрібною кількістю кисню з відповідних резервуарів, що знаходяться біля дверей, звідки з затопленого човна можна вийти на поверхню.

Досвіди з механічними легені проводились з норецької камери на глибині 110 футів. З цієї ка-

ЛЕГЕНІ

мери на поверхню води підняли спеціальний корковий буйок, прикріплений до дзвона спеціальною ланцюгою. Після цього один з експериментаторів одягнув „легені“, виринув з-під норецької камери, і повільно піднявся на поверхню, щоб не пошкодити себе від надто швидкого зменшення тиснення і поширення кровеносної системи.

Підйом на поверхню з глибини 110 фут. тривав 2 хвилини. Єдине, що доводилось робити експериментаторові — це натискувати випускний хлипок, щоб випускати частину кисню, коли повітря стало надто густим для звичайного дихання.

Низка інших досвідів довели цілковиту задовільність і зручність цього апарату. Щоб вживати цього апарату в підводних човнах, слід влаштувати спеціальні люки, звідки можна було б виринути на поверхню. Вся частина підводного човна, де влаштовуються люки, повинна бути пристосована, щоб діяти як норецька камера, коли підводний човен затоне. Команда, тренірована на маневрах, швидко одягне „легені“ і через люки по рятувальних ланцюгах вирине на поверхню. Ці ланцюги, прив'язані до коркових буйків, підноситимуться на поверхню в напрямку протилежному до напрямку парашюта, що його спускають з аероплану на землю. Нарешті, досвіди з механічними легені робилися зі справжнього підводного човна, пристосованого для цих експериментів. Після цих досвідів, проведених на глибині до 225 футів, механічні легені остаточно визнано за чудовий рятувальний апарат. Нині відбуваються дальші досвіди щодо принципу влаштування камер, де міститимуться люки, як слід робити двері цих люків, щоб

їх найшвидше і найлегше відчиняти, досліджуватиметься їхня міцність, спір і тиснення води й т. інш.

ТРИДЦЯТЬ ТРИ І СОРОК ЧОТИРИ

В ті роки, коли білоколодязький колективіст дід Радченко був ще наймитом у пана в економії, він не так міцно вірив у бога, як тепер в колектив і машину.

Тридцять три проценти всіх селянських господарств втягті в колгоспи і підвищити врожайність на сорок чотири проценти—ці основні пункти угоди про соціалістичне змагання

Селянин Донець підписує угоду

в справі перебудови села, складеної між рідною Харківщиною і Донецькою округою, дід Радченко, прикинувши своїм селянським досвідченим розумом, вважав за цілком здійснимі. Він стоїть на трибуні, спорудженій нашивдку посередині кол. поміщицького парку і його влучні слова, що їх він кидає в юрбу, викликають оплески й сміх. В юрбі свої білоколодязькі гості, виконкомівці з Харкова й Рєстова, делегати від донських станиць й околишніх колгоспів, що приїхали на свято підписання угоди, на велике свято нового соціалістичного села.

Недарма сказав Радченко, що раніше від попів чув про свято з усіх свят і лише сьогодні побачив його.

Угода між округами на змагання в справі перебудови села—це ідея Радченкових, ідея колективістів Харківської округи. Виникла вона кілька місяців тому на Окружному з'їзді Рад Харківщини, і може тому, що ініціатива в справі змагання йде не з кабінетів і не з кабінетних голів, а з полів колгоспів та радгоспів, сила цієї угоди і віра в те, що її буде виконано, особливо міцна.

Виклик на змагання було кинуте Донецькій округі, гідному „супротивникові“ у змаганні. Родючі ниви в Донецьких степах, міцні колгоспи, багато у селянства машин, реманенту та робочої худоби, добре прищеплюються там нові способи обробітку землі.

Донське селянство обговорило виклик Харківщини на численних сільських сходах, в колгоспах, на зборах наймитів на засіданнях виконкому. Донці підраховували сили і згодились...

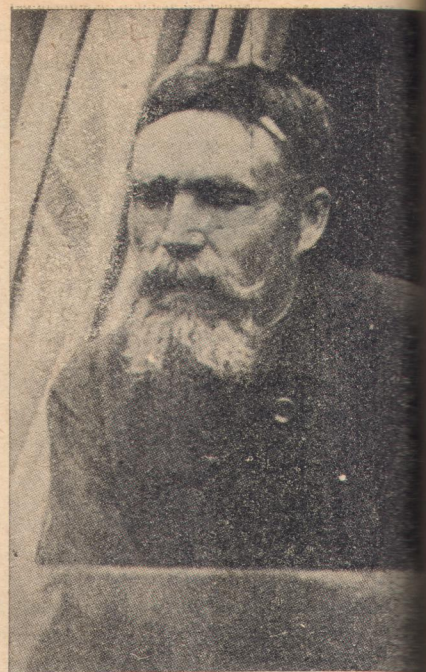
Лишалося тільки вибрати місце, щоб скласти угоду, і вирішено було зупинитися на центрі с.г. Вовчанського району—Білому Козодязі.

Вовчанський район щодо розвитку сільського господарства йде попереду інших районів Харківщини. Тут понад 90% бідняків і середняків є членами кооперації; земельна площа колгоспу зросла з 7.200 га до 15.290; 8 земельних т-в останнім часом перейшли повнотою на спільний обробіток землі. Скрізь заведено рядковий засів і в наслідок 1 гектар дав середнім чином 65 пудів зерна, тоді як середній урожай в окрузі дорівнює 54 пудам.

Ніколи до цього Білий Колодязь не бачив

такої кількості народу, навіть тоді, коли приїздили до поміщика на іменини гості з сусідніх маєтків. Та що в Високу в небі ширяли невидані птахи, ескадри з 12 аеропланів, що прилетіли на свято з Харкова. Яраво блищали полаковані рідкі гості на селі—кузови автомобілів, що приїхали гості з міста.

Ол. Чорна

Тов. Радченко—старий колективіст з колгоспу „Південний Комунар“

Делегатки-колективістки

ФОТО-ХИМ-ТРЕСТ

Москва, Рождественка, 5
Телеф. №№: 5-07-50, 5-64-58 и 81-17

ЛУЧШИЕ:

ФОТО

- ПЛАСТИНКИ
- БУМАГА
- ПРИНАДЛЕЖНОСТИ
- ХИМИКАЛИИ

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ
ЭНДОКРИНОЛОГИИ

НАРКОМЗДРАВА

ВЫПУЩЕН

В ПРОДАЖУ

СПЕРМОКРИН

ИСПЫТАН

Показан к применению при
возрастении, половом без-
сильи, старче-
ской слабости,
артериоскле-
розе и мало-
кровии.

КЛИНИЧЕСКИ

ПРОДАЖА
во всех апте-
ках и магазинах
сангигиены.

ЦЕНА
флакона 30.0
1 р. 50 к.

ПРОСПЕКТЫ ВЫСЫЛАЮТСЯ ПО ПЕРВОМУ ТРЕБОВАНИЮ

МОСКВА, 11, Б. Николо-Воробьинский пер., 10

ХАРЬКОВСКИЙ
ЗООЛОГИЧЕСКИЙ САД

ОТКРЫТ

ШИРОКО ПОПОЛНЕН животными,
птицами и пресмыкающимися ме-
стной и иноземной фауны.

ПО ПРАЗДНИЧНЫМ ДНЯМ

КАТАНЬЕ
ДЕТЕЙ

на пони, осликах и верблюдах

Сад значительно благоустроен

ИМЕЕТСЯ БУФЕТ

ИГРАЕТ ОРКЕСТР ДУХОВОЙ
МУЗЫКИ

Е
Ж
Е
Д
Н
Е
В
Н
О

ВИЙШОВ З ДРУКУ ЖУРНАЛ

ЧЕРВОНИЙ КЛИЧ

№ 49 за серпень місяць Орган Всеукраїнського ЦК МОПР'у

В журналі вміщено:

БАРБЕ. Перше Серпня.
Іван ДОРОЖНИЙ. Перед грозою.
В. СОСЮРА. Були часи.
М. МАРЧЕВСЬКИЙ. Війна.

А. БАРБЮС. Неприборкані.
П. КРАЧ. Противовенна демон-
страція.
П. ХУТОРСЬКИЙ. Зустріч сина.

Всі читайте і передплачуйте журнал ЧЕРВОНИЙ КЛИЧ: Ціна на рік 1 крб' 20 коп. Передплату надсилайте Видавництву ЦК МОПР'у. Харків, Пушкін-ська № 49. Біжучий рахунок: Держбанк ч. 824.

АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО

„ГАРМОНИЯ“

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР

ВЕНСКИЕ ГАРМОНИИ и БАЯНЫ

СТРУННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ, БУБНЫ И БАРАБАНЫ,
а также полное оборудование великорусских оркестров
ВЫШЕЛ НОВЫЙ ПРЕЙС-КУРАНТ № 5, который высылается за две деся-
тикопеечные почтовые марки, вложенные в конверт.
Правление и Главный склад, Москва, Никольская 1/д.

**В КОЖНІЙ ШКОЛІ, КНИГОЗБІРНІ, ХАТІ-ЧИТАЛЬНІ, В КОЖНОМУ КЛЮБІ,
ГРОМАДСЬКІЙ УСТАНОВІ, СКРІЗЬ, ДЕ ЗБИРАЮТЬСЯ ЛЮДИ, ПОВИННІ БУТИ
ПОРТРЕТИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ**

„Альбом портретів українських письменників“, 20 великих портретів письменників-класиків розміром 23 × 35 см., робота художника Ю. Садиленка. До альбому додано біографічні нариси про письменників, написані проф. М. Зеровим. Ціна альбому 2 крб.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПОРТРЕТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА:

Великі у фарбах, ціна 20 коп. шт.,
маленькі у фарбах, ціна 3 коп. шт.

Портрети великі надсилаються не менше, як 5 штук. Маленькі не менше, як 50 штук.

Д-р СЛАВІН „ЗДОРОВЕ ЖИТТЯ“

3-є видання, лікарський poradnik, в книжці багато малюнків, описано всі хвороби й їх лікування водою, сонцем і аптечними ліками, в книжці вміщено розділ про полове життя, аборти та як запобігти вагітності. Ціна 2 крб.

Д. КУЧМА „НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ“.

Методичні зауваження до переведення педагогічного процесу та взірцеві робочі плани для шкіл соцвиху 1-го концентру. Видання 3-є перероблено й доповнено, 378 стор. Ціна 3 крб.

Григор САБАЛДИР

Великий Практичний Російсько-Український **СЛОВНИК**

в палітурці. Переоцінено з 3 крб. на 2 крб. 25 коп.

В. КОРОЛІВ „СКОТОЛЕЧЕБНИК“

Ветеринарні поради. Видання 3-є, випр. й допов. з малюнк. Ціна 75 коп.

В. НЕСТЕРВОДСЬКИЙ „ПАСІКА“

Підручник пасічництва. Переоцін. з 2 крб. 50 коп. на 1 крб. 25 коп.

Проф. **ОРОЛОВ В. Н.**
и др. **М. З. ШЛАК**

„МАТЬ И ДИТЯ“

Настольная книга для женщин, с 92 рисунк., на русск. языке. Ціна 2 рубля 85 коп.

Замовлення надсилайте: м. КИЇВ, вул. Воровського, № 19, Книжекспеду „ВІСТІ ВУЦВК“. Книжки надсилається негайно, без завдатку, післяплатою.

КНИЖЕКСПЕД.

ПРОДОВЖЕНО ПЕРЕДПЛАТУ

НА

НА БАГАТОІЛЮСТРОВАННИЙ ЩОМІСЯЧНИЙ
ЖУРНАЛ ЛІВОЇ ФОРМАЦІЇ МИСТЕЦТВ

НА

1929

РІК

НОВА ГЕНЕРАЦІЯ

1929

РІК

За редакцією Михайла Семенка

**РІЧНІ ПЕ-
РЕДПЛАТ-
НИКИ**

В КОЖНОМУ НОМЕРІ ПРОЧИТАЄТЕ:

ліві вірші, оповідання, романи, репортажі, памфлети, фейлетони, статті з теорії і практики лівих течій мистецтва: літератури, кіно, малярства, архітектури, театру, побуту й ін. референції й огляди лівого мистецтва, закордону й СРСР і т. ін.

В КОЖНОМУ НОМЕРІ ПОБАЧИТЕ:

репродукції й фото з лівого малярства, архітектури й ін.

**ОДЕРЖУЮТЬ
БЕЗПЛАТНО
ДОДАТОК**

ВЕЛИКИЙ „КОБЗАР“ М. СЕМЕНКА

ЦІНА ЖУРНАЛУ: на 12 міс.—7 крб., на 6 міс.—3 крб. 75 коп., на 3 міс.—2 крб., на 1 міс.—70 коп.

Окреме число в роздрібному продажі—75 коп.

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ: Сектор періодвидач ДВУ (Харків, Сергіївська пл., Московські ряди, 1) та уповноважені періодсектору скрізь по Україні.